

УКРАЇНЬСЬКА МОВА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Лаврук В.В., гр. М-13

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. **Покровська О.А.**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Мова і суспільство пов'язані нерозривно. Враховуючи сучасні умови українського буття, постає питання про можливості повноцінного функціонування мови в суспільстві, щоб виконувати місію формування національно свідомої особистості. Розвиток української мови забезпечує українському народові його етнічну приналежність. У сучасній науці сформувалися два основні погляди на виникнення й еволюцію української нації — примордіалістський і модерністський. На думку Г. Касьяна, у сучасному українському суспільствознавстві переважає примордіалістська версія: український етнос існує з прадавніх часів (у період Київської Русі українці утворили етнокультурну спільноту, яка в XVI–XVII ст. робила спроби оформитися в державно-національну спільноту); після існування у складі імперій в XIX ст. українці пережили національне відродження, внаслідок якого сформувалася українська „модерна” нація. Щодо модерністської версії, то генеза української нації розпочалася в модерну добу (кінець XVIII – початок XIX ст.). З точки зору формування національної свідомості особистості маємо звернути увагу на явище білінгвізму, що на думку деяких дослідників має негативний вплив. Мова в силу своєї багатогранності виконує безліч функцій, але через поширення двомовності одна з мов втрачає частину своїх можливостей, а інша не може їх реалізувати, оскільки не є мовою більшості. На сьогодні українська мова є законодавчо закріпленою державною мовою України, що дає їй право посідати провідне місце в суспільстві. Проте, дотримання законодавства призводить до часткового застосування державної мови: в діяльності органів державної влади, на телерадіомовленні, в освіті та науці, пресі, культурних заходах тощо. Таким чином, відбувається розподіл функцій між мовами спілкування сучасної спільноти, який перешкоджає обом мовам виконувати власні функції у повному обсязі. Існує думка про те, що мова, яка не має можливості функціонувати на повну силу, схильна до деградації та повного зникнення у майбутньому. Такий підхід у подальшому призводить до того, що мова розглядається лише як засіб комунікації, а не як культурна складова, цінність, що має велике значення у всіх сферах буття людини.